

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen Psykologiliitto	Annarilla Ahtola	annarilla.ahtola@psyli.fi, 0406877677		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Soten alkuperäinen integraation tavoite ei tässä juurikaan tule esiin. Päinvastoin on riskinä, että integraatio niin perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kuin terveydenhuollon ja sosiaalihuollonkin välillä vain vaikeutuu, kun palvelun tuottajia ja valinnanvapautta lisätään.
- Laissa on varsin epämääräisesti otettu kantaa siihen, mitä palveluita valinnanvapauden piiriin tulee. Maakunnille jätetty käytännössä vapaat kädet itse asiasta päättää, mikä ei tue tavoitetta kansalaisten tasa-arvoisuudesta. Tälläkään hetkellä substanssilainsäädäntöä ei noudateta esim. mielenterveyspalveluiden osalta. Mikä tulee olemaan Palkon rooli palveluvalikon määrittelyn suhteen?

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

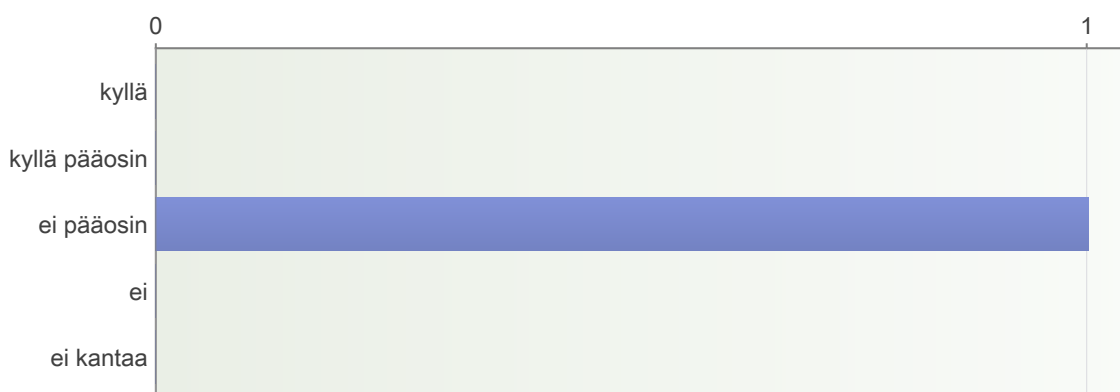

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

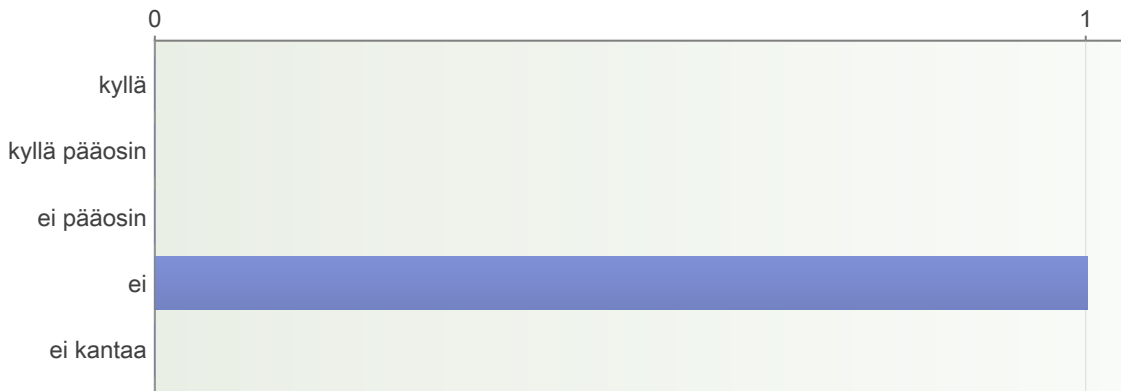
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ks. yllä.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- - Soten alkuperäinen integraation tavoite ei tässä juurikaan tule esiin. Päinvastoin on riskinä, että integraatio niin perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kuin terveydenhuollon ja sosiaalihuollonkin välillä vain vaikeutuu, kun palvelun tuottajia ja valinnanvapautta lisätään.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

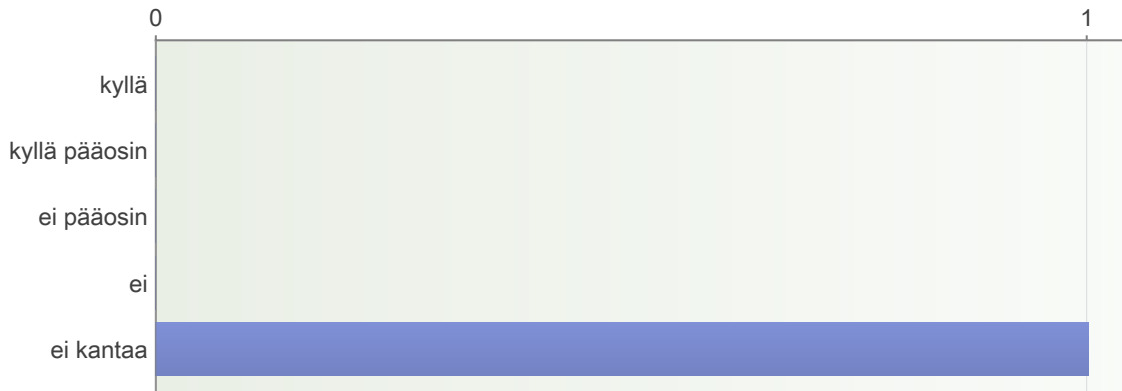

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

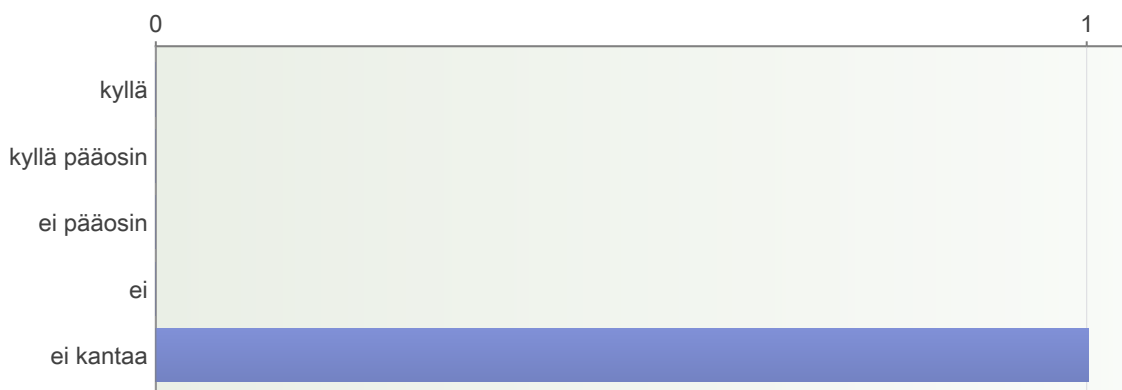

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

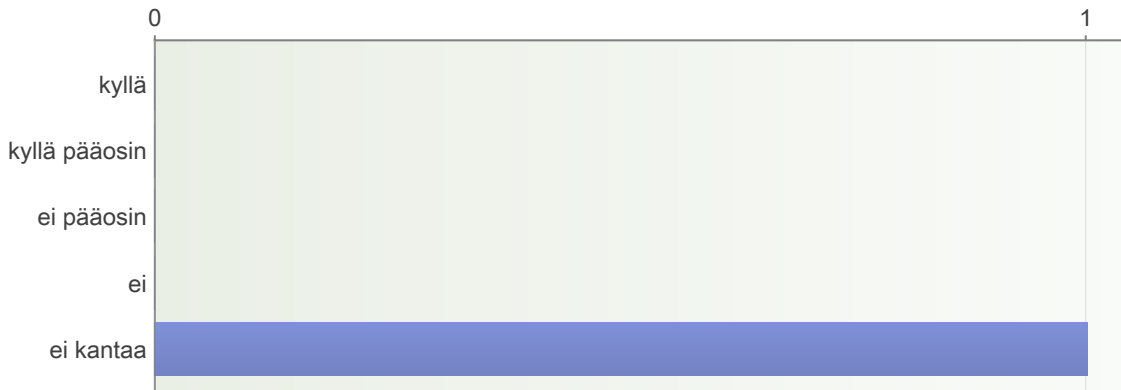

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tähän listaan on sisällyttävä mahdollisuus psykologin tekemään arviointiin, psykologin antamaan hoitoon sekä psykologin konsultaatioon moniammatillisessa sote-keskuksen työryhmässä. Lakiperusteena Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 27 § Mielenterveystyö. Erilaiset elämäntilanteet ja lievät mielenterveyden pulmat ovat keskeinen hyvinvointia vaarantava tekijä, ja hoitamattomana pulmat suurenevat ja aiheuttavat suurempaa inhimillistä kärsimystä ja suurempia taloudellisia kuluja. Merkittävien työkyvyttömyyseläkkeiden syy.
 - * Fysioterapeuttien suoravastaanotto toiminnasta on jo nyt valtakunnallisesti kokemuksia kymmeniltä terveysasemilta, ja henkilöstö + asiakkaat ovat olleet hyvin tyytyväisiä: menettely säästää lääkäriaikoja ja vähentää läheteitä. Perusteltua olettaa, että vastaava toimisi hyvin myös psykologien kohdalla.
 - * Epämääräinen muotoilu ”muiden kuin yleislääketieteen alaan kuuluvien terveydenhuollon ammattihenkilöiden konsultaatiota ja vastaanottopalveluja” ei ole missään tapauksessa riittävä, vaan psykologit on mainittava eksplisiittisesti.
- Muotoilu ”Maakunnan on päätettävä eri erikoisalojen konsultaatio- ja avovastaanottopalvelujen vähimmäislaajuus siten, että se vastaa maakunnan asukkaiden palvelutarpeisiin.” asettaa kansalaiset eri maakunnissa eriarvoiseen asemaan palveluiden saatavuudessa. Eri maakuntien asukkaiden tarpeet eivät voi vähimmäislaajuudeltaan kovin paljon Suomen kokoisessa maassa vaihdella.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

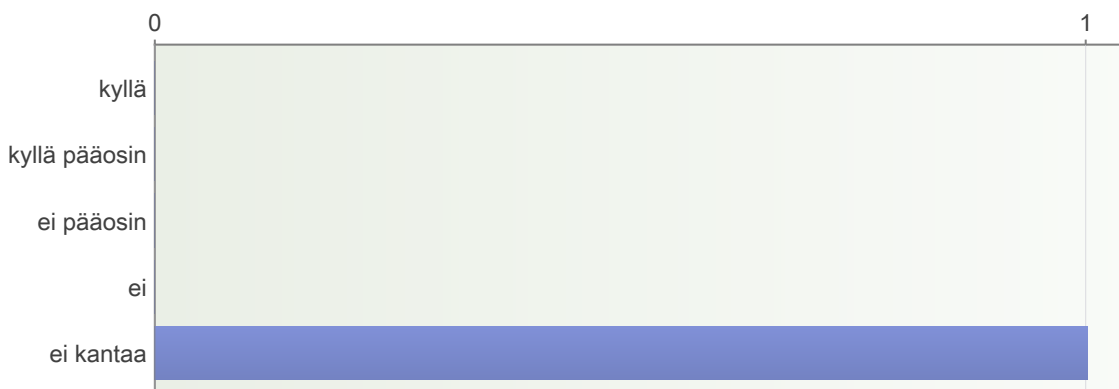
Ei vastauksia.

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

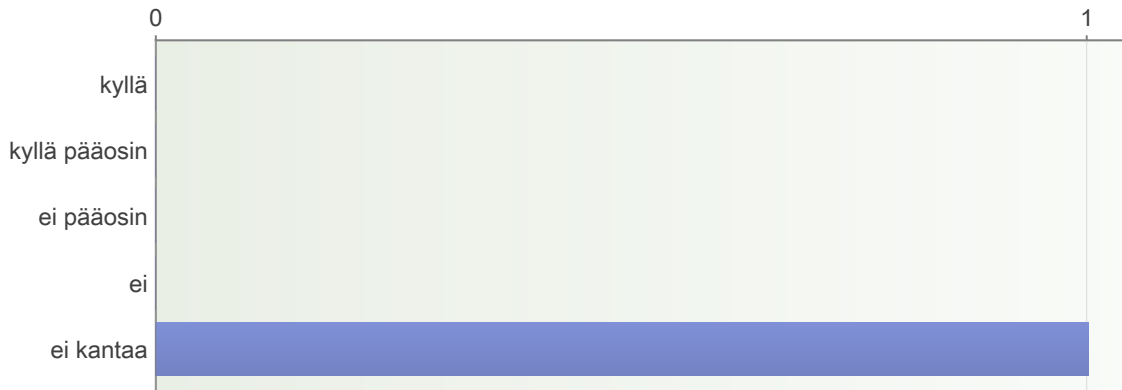

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

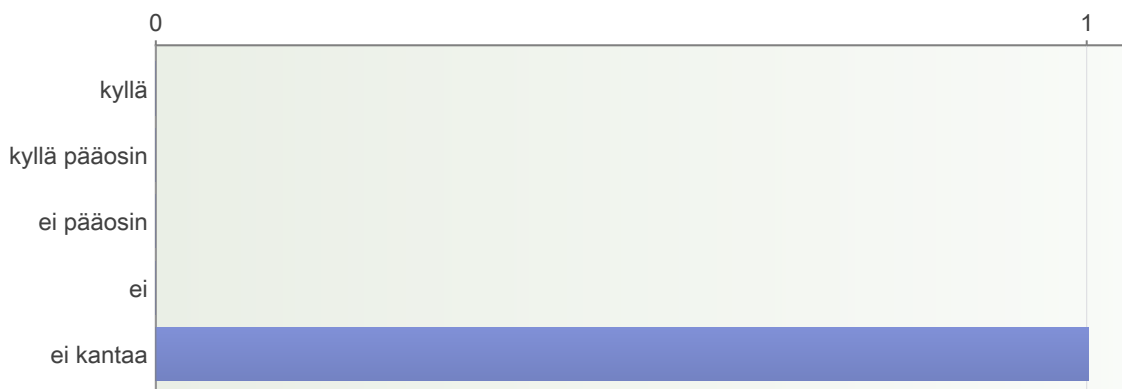

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

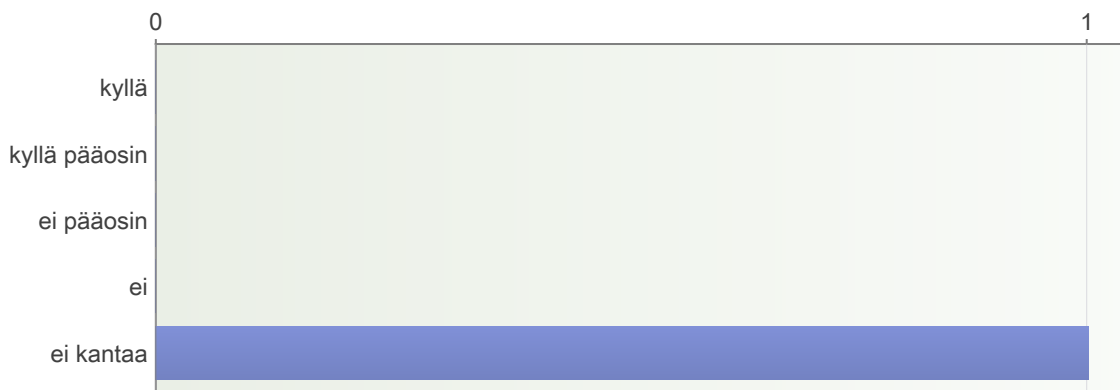

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

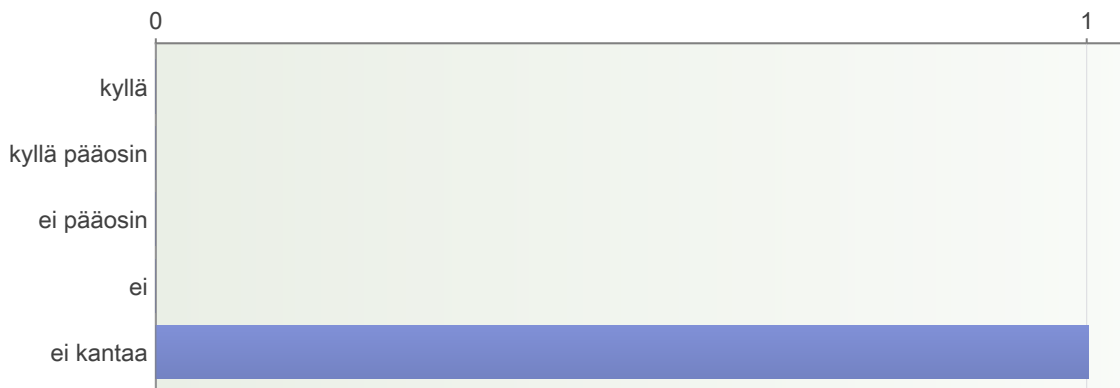
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- - Sitoutumisajan pituus vaikuttaa kohtuulliselta

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

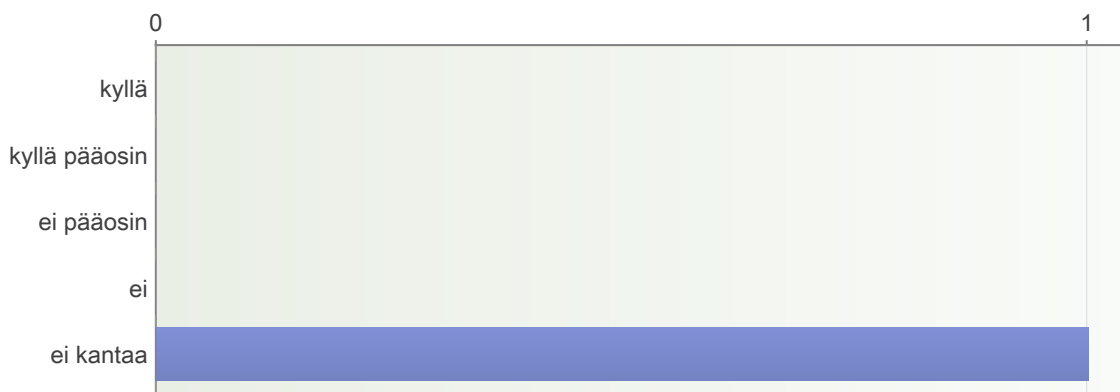
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On pidettävä huolta siitä, että psykologin palveluja on saatavana osana sote-keskusta eikä pelkästään asiakassetelin kautta.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

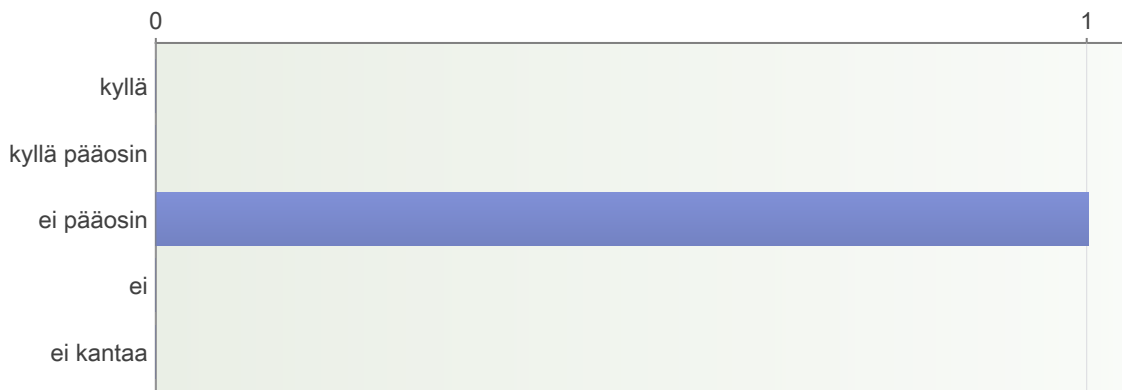

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

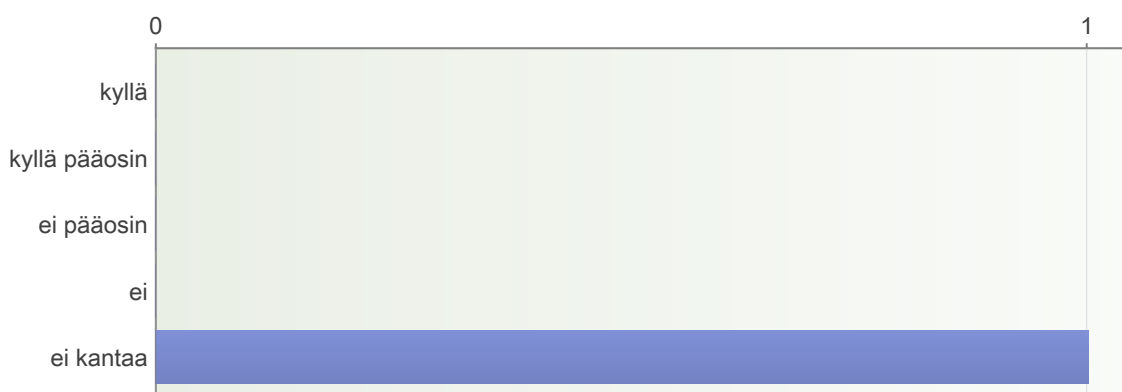
40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- - Onko todella mielekästä, että maakunta voi periaatteessa minkä hyvänsä (pl. edellä mainitut) palvelun ulkoistaa?

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

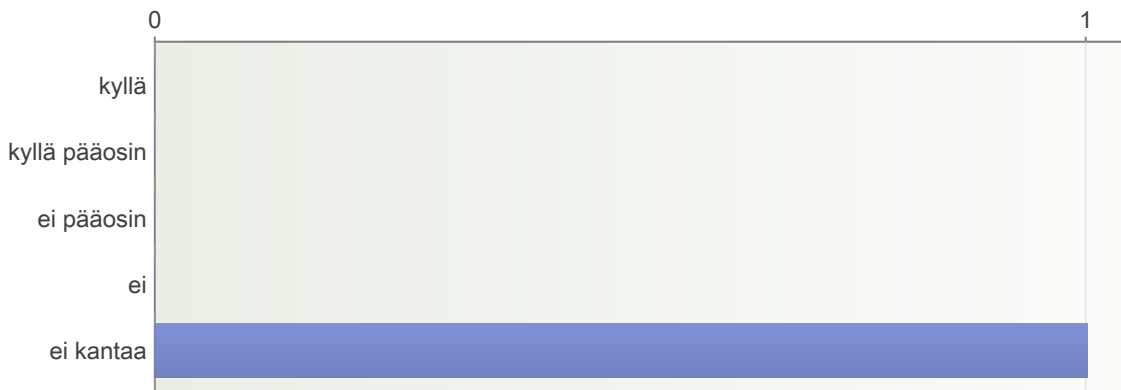
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 25§: Palvelutarpeen arviointi ja menettely asiakasseteliä annettaessa.
-Ehdottomasti liikelaitoksessa tulee olla myös psykologi, jota muut ammattilaiset voivat konsultoida ja jonka erityisosaamista on nimenomaan asiakkaiden psyykkisen tuen tarpeen arviointi.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

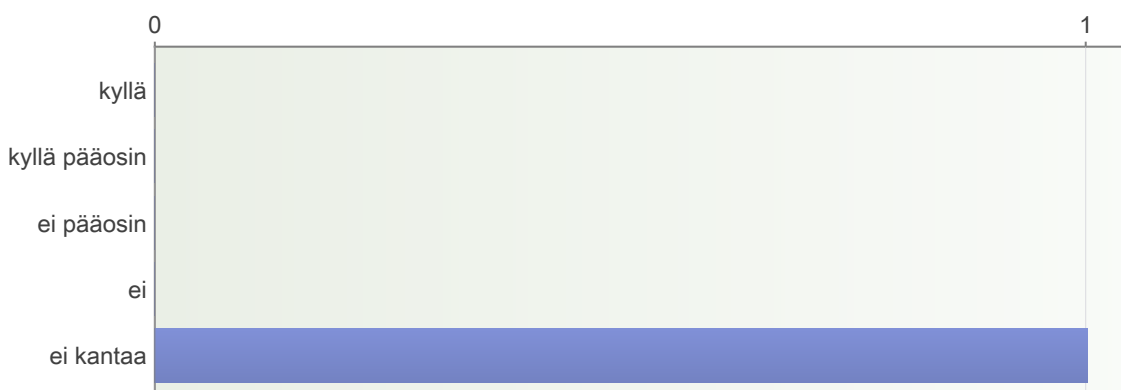

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

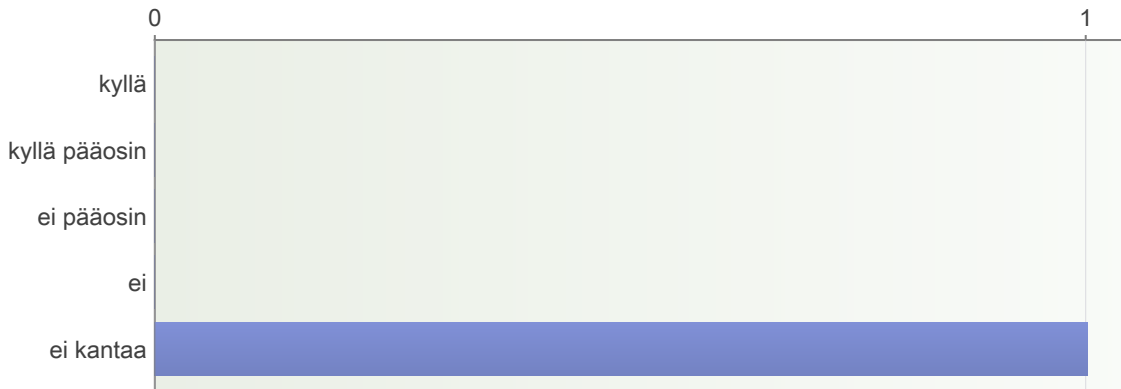

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

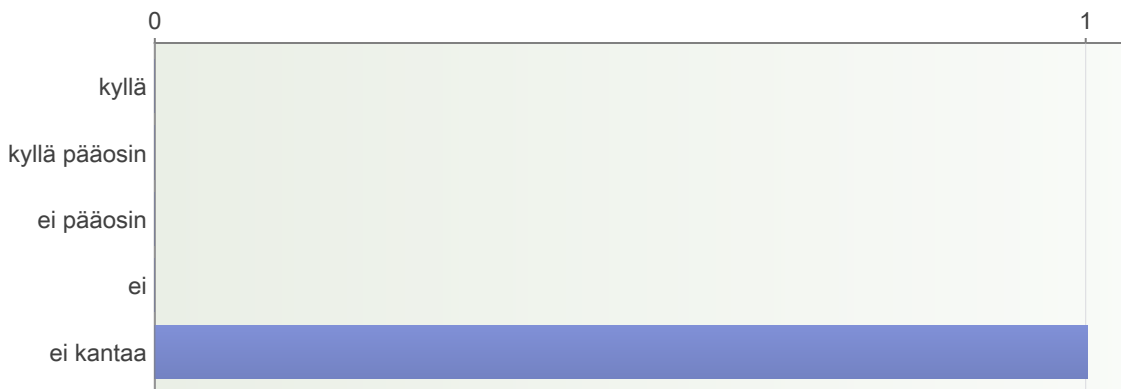

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

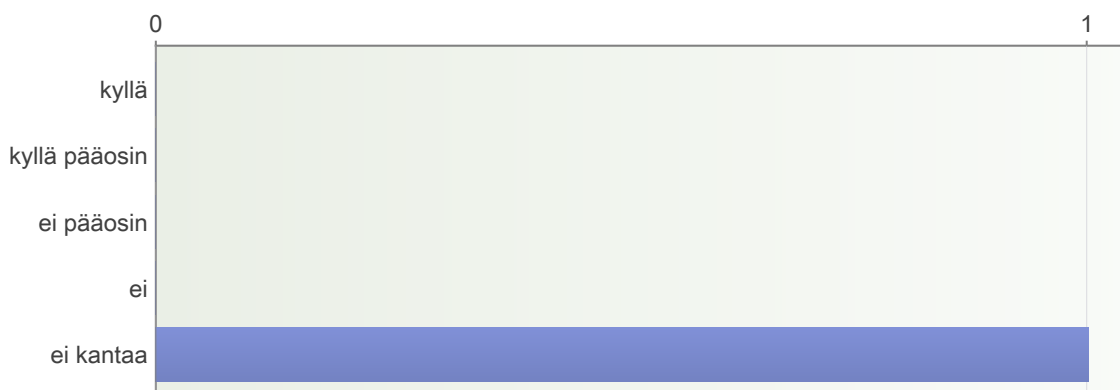

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

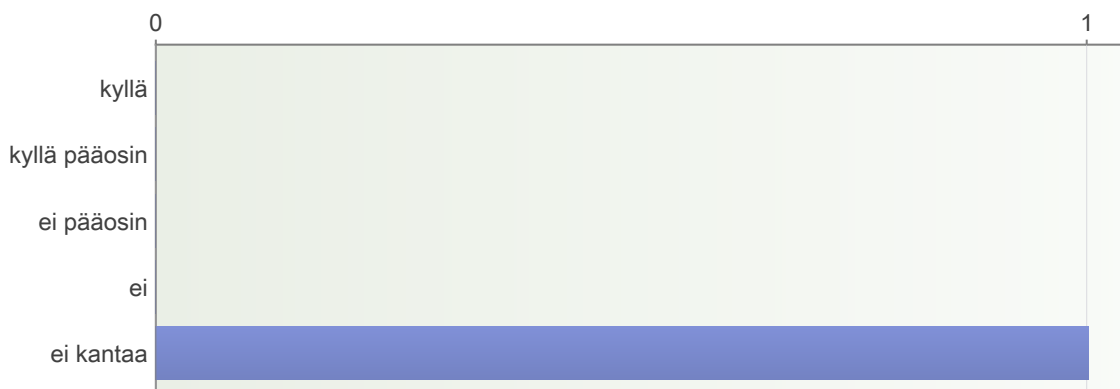

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

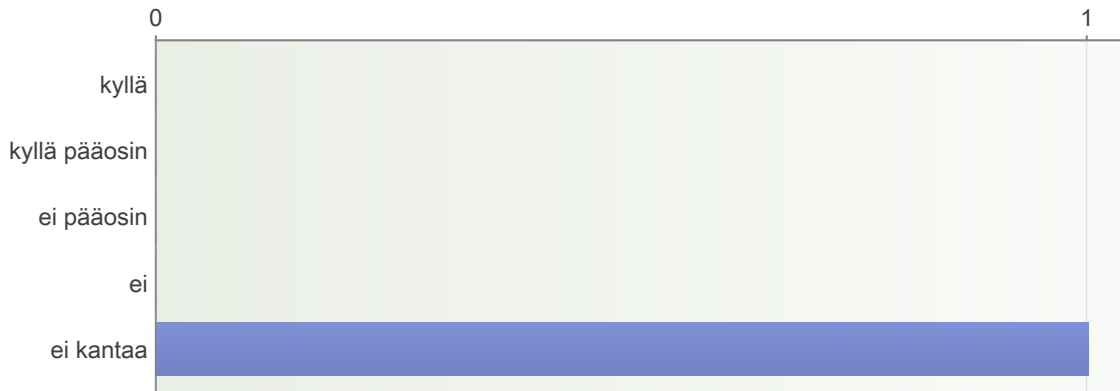

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

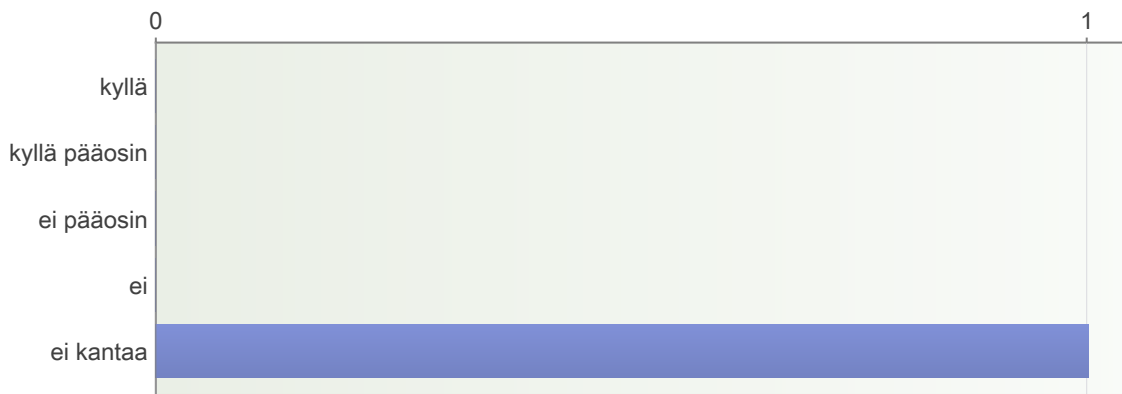
Vastaajien määrä: 1

- 42§: Palveluntuottajan on täytettävä maakunnan asettamat ehdot tässä laissa tarkoitettuja palveluja tuottaessaan. Ehtojen on oltava yhdenmukaiset kaikille samanlaisia palveluja tuottaville yrityksille, yhteisöille ja ammatinharjoittajille sekä maakunnan liikelaitoksen sosiaali- ja terveyskeskuksille ja suunhoidon yksiköille.
 - Hyvä tasavertaisuusperiaate, joskin käytännössä on tärkeä varmistaa, etteivät ehdot muodostu kohtuuttoman koviksi yksityisen ammatinharjoittajan ja mielenterveystyön näkökulmasta ja on aidosti mahdollista tuottaa palveluita maakunnalle. On tärkeää, että ehdot turvaavat nimenomaan laadukkaan palvelun asiakkaan kannalta. Esimerkiksi psykologin palvelun kannalta sijaisjärjestelyjen tarvetta ei voi määritellä samalla tavalla kuin jonkin muun terveydenhuollon palvelun. Psykologin ja asiakkaan välinen suhde on kahdenväliseen luottamukseen perustuva, eikä työntekijää voi nopealla aikataululla vain korvata toisella, vaikka tällainen saatavilla olisikin.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

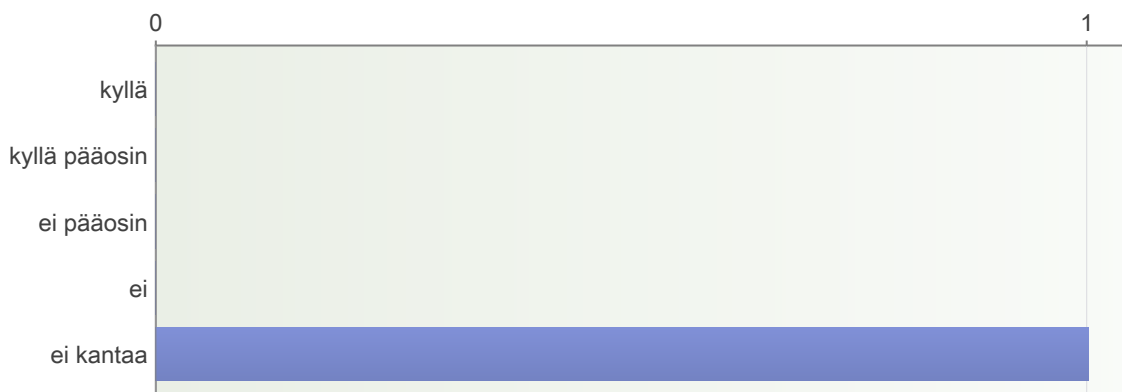

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

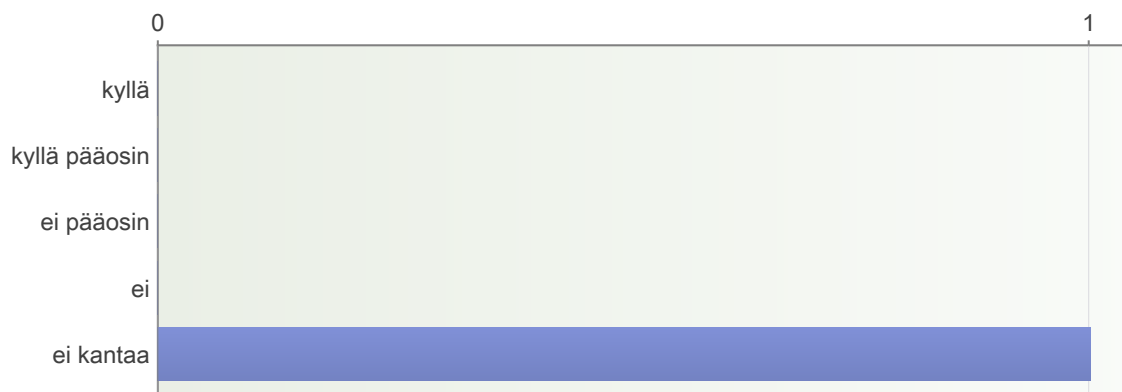

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

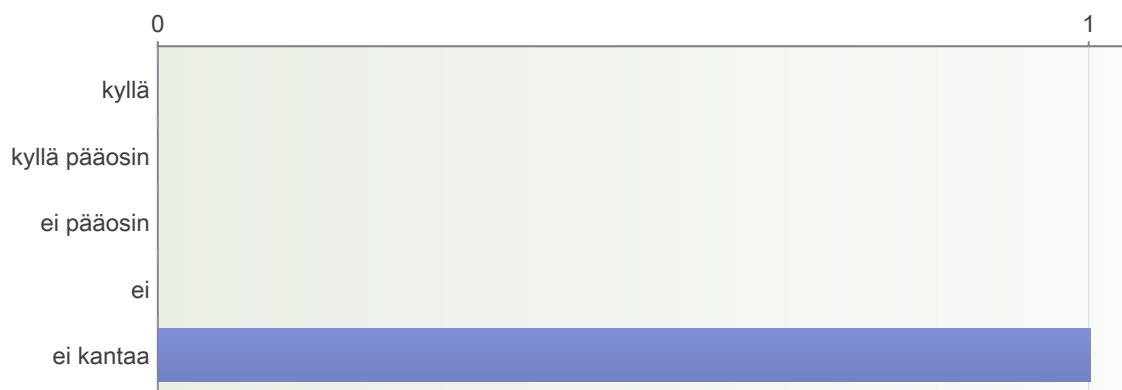

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

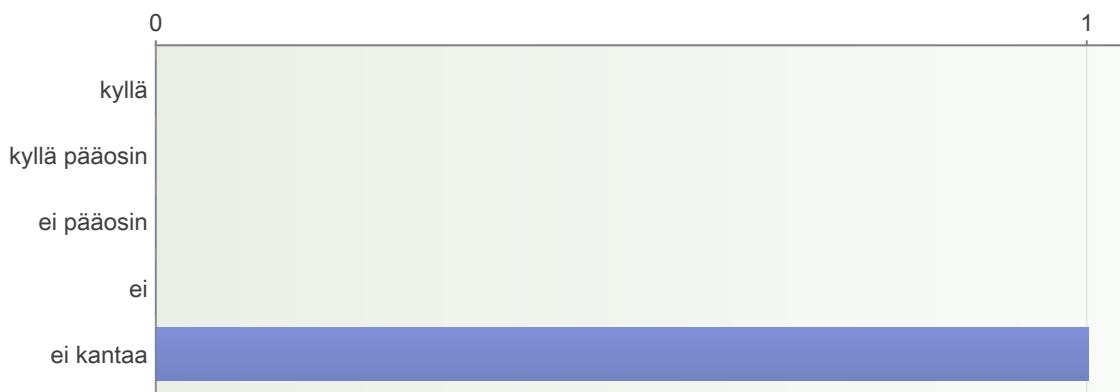

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

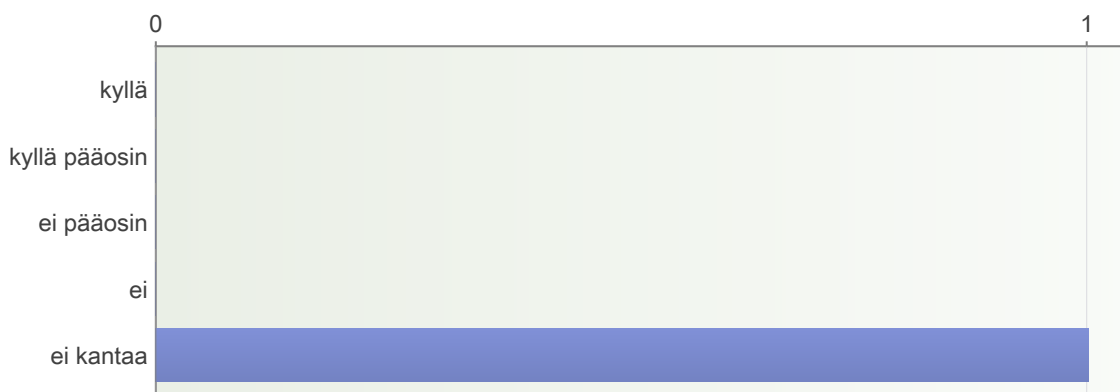

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

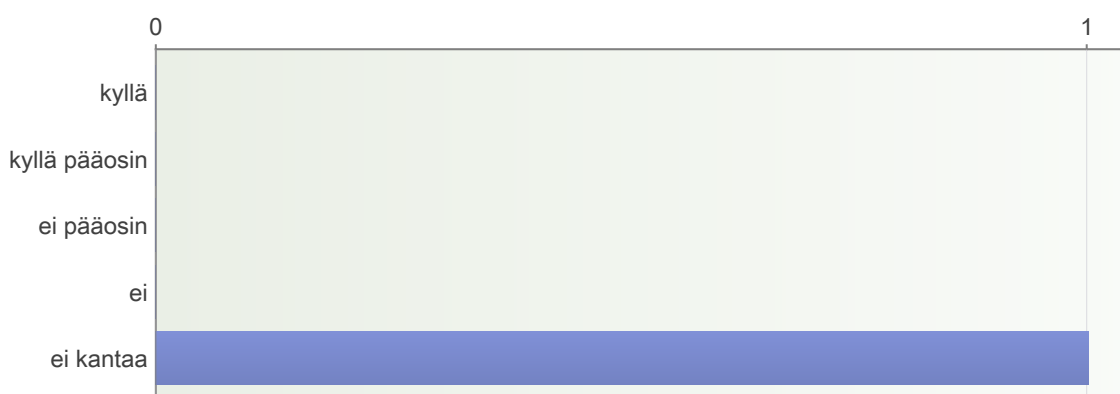

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

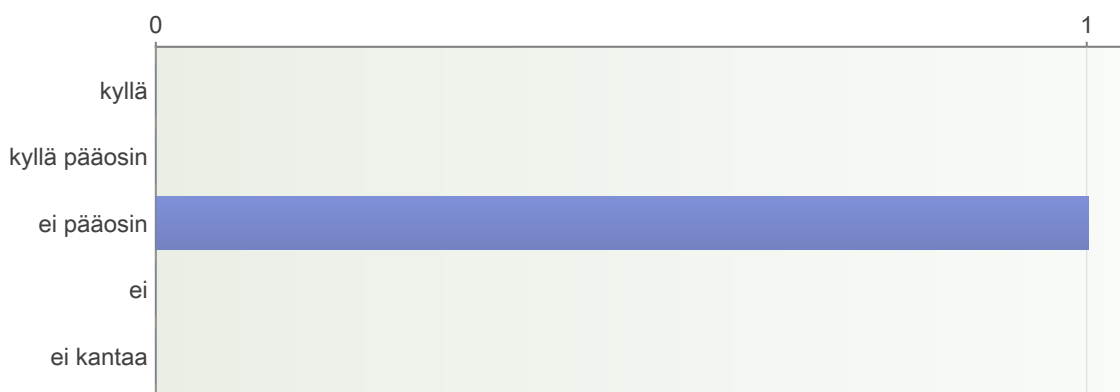
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 42§: Palveluntuottajan on täytettävä maakunnan asettamat ehdot tässä laissa tarkoitettuja palveluja tuottaessaan. Ehtojen on oltava yhdenmukaiset kaikille samanlaisia palveluja tuottaville yrityksille, yhteisöille ja ammatinharjoittajille sekä maakunnan liikelaitoksen sosiaali- ja terveyskeskuksille ja suunhoidon yksiköille.
 - Hyvä tasavertaisuusperiaate, joskin käytännössä on tärkeä varmistaa, etteivät ehdot muodostu kohtuuttoman koviksi yksityisen ammatinharjoittajan ja mielenterveystyön näkökulmasta ja on aidosti mahdollista tuottaa palveluita maakunnalle. On tärkeää, että ehdot turvaavat nimenomaan laadukkaan palvelun asiakkaan kannalta. Esimerkiksi psykologin palvelun kannalta sijaisjärjestelyjen tarvetta ei voi määritellä samalla tavalla kuin jonkin muun terveydenhuollon palvelun. Psykologin ja asiakkaan välinen suhde on kahdenväliseen luottamukseen perustuva, eikä työntekijää voi nopealla aikataululla vain korvata toisella, vaikka tällainen saatavilla olisikin.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Mielenterveys tulee kovin vähäisessä määrin esiin laissa ja sen tausta- ja esittelymateriaaleissa. Tämä on erikoista, sillä erilaiset elämänkriisit ja mielenterveyden ongelmat ovat merkittävä haaste kansalaisten hyvinvoinnille. Työkyvyttömyyttä aiheuttavat eniten juuri mielenterveyden häiriöt (41 %). Psykologinen näkökulma on olennainen myös tarkasteltaessa somaattisten sairauksien syntyä ja hoitamista (esim. stressin vaikutus sairastumiseen, motivoituminen hoitoon, elämäntapamuutokset), sekä terveyden edistämisessä ja ongelmien ehkäisyssä.

4§: Asiakas saa valita palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön minkä tahansa maakuntalaissa tarkoitetun maakunnan alueelta, ellei laissa toisin säädetä.

- Hyvä asia erityisesti maakuntien rajoilla asuville, tai esim. psykoterapian tullessa palveluiden piiriin jos/kun palvelun saatavuus eri maakunnissa vaihtelee.

10§: Ammattihenkilön valinta

Asiakas voi valita palveluja antavan sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön tai ammattihenkilöiden moniammatillisen ryhmän siinä laajuudessa kuin se on palveluyksikön toiminnan tarkoituksenmukaisen toteuttamisen ja asiakkaan turvallisen ja laadukkaan palvelun kannalta mahdollista. Toistuvissa asiakassuhteissa ja saman hoitojakson aikana on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä mahdollisuus saman ammattihenkilön palveluihin.

- On tärkeää, että asiakas voi valita helposti ja matalalla kynnyksellä terveydenhuollon ammattihenkilöistä myös psykologin vastaanotolle pääsyn tilanteensa arviointia ja hoitoa varten.

- Mahdollisuus samaan ammattihenkilöön on tärkeää erityisesti psyykkisten ongelmien hoidossa, jotta asiakas ei joudu tarpeettomasti toistamaan elämäntarinaansa ja luomaan luottamuksellista kontaktia ammattihenkilöön.

11§: Viisitoista vuotta täyttänyt alaikäinen saa itse valita palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön.

- Tämä on haaste, mikäli valinnanvapaus tullaan ulottamaan esimerkiksi psykiatrisia palveluita koskevaksi. Alaikäinen voi olla haluton saamaan hoitoa tai tyytymätön aikuisen tekemiin rajauksiin, ja vanhempien tuki hoidolle on usein varsin tärkeää. Hoidon toteutuminen lähellä nuoruusikäisen arkea parantaa merkittävästi käyntien toteutumista ja mahdollistaa riittävän tiiviin hoitokontaktin.

13§: Oikeus valita maakunnan liikelaitos ja sen palveluyksikkö ei koske terveydenhuoltolain 16 ja 17§:ssä säädettyjä kouluterveydenhuoltoa ja opiskeluterveydenhuoltoa eikä lastensuojelulaissa tarkoitettua lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua.

- Erinomaista, että tämä rajausta kirjattu lakiin. Myöskään äitiys- ja lastenneuvola ei tule valinnanvapauden piiriin sisällyttää, ja se on lisättävä tähän kohtaan.

32§: Ohjausta, neuvontaa ja tukea annettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota asiakkaisiin, jotka tarvitsevat laaja-alaisesti yhteensovittettavia palveluja, paljon palveluja tai ovat erityisen tuen tarpeessa.

- Tärkeä kohta, jota olisi hyvä vielä enemmän nostaa. Suunniteltu uudistus sisältää riskejä tässä suhteessa.

34§: Maakunnan liikelaitos voi arvioida asiakkaan palvelutarpeen ja laatia asiakassuunnitelman myös suoran valinnan palvelujen osalta, jos se on asiakkaan palvelutarve huomioon ottaen perusteltua.

- Hyvä lisäys, tärkeää että voidaan joustaa myös tähän suuntaan ja ottaa tarvittaessa jämäkämpää ohjausvastuuta liikelaitoksen taholta. Kaikki asiakkaat eivät varmasti ole kykeneviä tai halukkaita itselleen mielekkäitä valintoja tekemään.

36§: Palvelujen yhteensovittamisessa ja siihen liittyvässä neuvonnassa ja ohjauksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota asiakkaisiin, jotka tarvitsevat laaja-alaisesti yhteen sovitettavia palveluja tai paljon palveluja tai jotka ovat erityisen tuen tarpeessa.

- Hyvä, kts. pykälä 32

38§: Palveluntuottajan on lisäksi oltava liittyneenä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), jäljempänä asiakastietolaki, tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi.

- Käytännössä yllä oleva tarkoittaa sitä, että jotta jatkossa voi yksityisyrittäjänä ja ammatinharjoittajana julkisesti rahoitettuja palveluita tuottaa, on vaatimuksena hankkia Kanta-yhteensopiva tietojärjestelmä ja ryhdyttävä arkistomaan tietoja sen vaatimassa muodossa. Käsittääkseni tätä ei ainakaan toistaiseksi ole määritelty tällä

tavalla muissa asioita koskevat laeissa, eli jos tämä kohta sisällytetään valinnanvapauslakiin, niin on syytä huomioida, että se on mahdollisesti ainoa laki, jossa tämä liittymispakko määritellään.

40§: Maakunta voi kuitenkin hakemuksesta myöntää yksityiselle suoran valinnan palveluntuottajalle poikkeusluvan velvollisuudesta tuottaa kaksikielisessä kunnassa palveluja molemmilla kansalliskielillä.

- Vaikka kaksikielisyys on tärkeää ja kannatettavaa, tämä on hyvä tarkennus, jotta ei käy niin, että kielikysymysten vuoksi palveluiden tarjonta ja sitä kautta saatavuus heikkenee.

45§: Yksityiseksi suoran valinnan palveluntuottajaksi tai asiakassetelipalveluntuottajaksi hyväksytään 38—41 §:n mukaiset vaatimukset ja 42 §:ssä tarkoitetut ehdot täyttävä palveluntuottaja ja sen palveluyksiköt maakunnalle tehdyn ilmoituksen perusteella.

- Ilmoitusmenettely on kilpailutuksen sijaan kannatettava menettely, ja varmistaa, etteivät kriteerit ole erilaiset eri maakunnissa.

54§: Suoran valinnan palveluntuottajan velvollisuudesta ottaa palveluyksikössään annettavaan koulutukseen ja siihen liittyvään harjoitteluun terveydenhuollon opiskelijoita säädetään järjestämislain 23§:ssä. ... Suoran valinnan palveluntuottajan on ilmoitettava julkisessa tietoverkossa ajantasaisesti palveluun pääsyn tosiasialliset odotusajat.

- Erittäin hyvä että tämä on huomioitu, jotta jatkossakin sosiaali- ja terveydenhuollon opiskelijoille on riittävästi harjoittelupaikkoja tarjolla, ja mielellään jopa nykyistä enemmän, jos/kun julkiselta sektorilta siirtyy tehtäviä ja työntekijöitä yksityissektorille ja palvelua tarjoavia yksiköitä tulee lisää

- Kansalaisen näkökulmasta palveluntuottajan valinnan kannalta hyvin keskeistä tietää odotusaika.

71§: Asiakassetelipalveluntuottaja ei saa periä asiakkaalta maksuja asiakassetelillä annetuista palveluista. JA

72§: Palveluntuottaja ei saa periä asiakkaalta maksuja henkilökohtaisen budjetin perusteella antamistaan palveluista.

- Jos jatkossa esimerkiksi psykoterapia, vaativa lääkinnällinen kuntoutus yms. järjestetään tätä kautta, ei asiakkailla enää saa olla niissä omavastuuosuutta. Tämä on kansalaisten näkökulmasta erinomainen parannus, eli esimerkiksi psykoterapia mahdollistuisi varallisuudesta riippumatta toisin kuin nyt. Tässä on kuitenkin tärkeä olla tarkkana, etteivät maakunnat aseta palveluille sellaista kattohintaa, joka on palveluntuottajan näkökulmasta kohtuuttoman alhainen (esim. kuntoutuspsykoterapiasta Kela korvaa nyt 57,60 euroa, mutta psykoterapiakäynnin hinta on ainakin pk-seudulla keskimäärin yli 80 euroa ja asiakas on maksanut loppusumman omavastuuosuutena).

76§: Suoran valinnan palveluja, asiakassetelipalveluja ja henkilökohtaiseen budjettiin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavan palveluntuottajan sekä edellä mainittujen lukuun toimivien muiden palveluntuottajien on käytettävä toiminnassaan asiakastietolain mukaisia valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja. Näihin palveluihin perustuvat asiakas- ja potilastiedot tallennetaan mainittuja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttäen maakunnan asiakas- ja potilasrekisteriin.

- Kts. § 38

78§: Asiakkaan valinnan toteuttava palvelu toteutetaan siten, että sitä voidaan käyttää asiakastietolain 19 §:n mukaisen kansalaisen käyttöliittymän (Omakanta) yhteydessä.

- Tässä on nyt ristiriita 15–17-vuotiaiden osalta. Eli pykälässä 11 heille on annettu vapaus valita, mutta tällä ikäryhmällä ei ainakaan tällä hetkellä ole pääsyä Omakantaan, eli käytännössä eivät pääse valintaa tekemään. Kanta-palveluissa alla 10-vuotiaiden kohdalla vanhemmat näkevät tiedot Kannasta ja yli 18-vuotiaat näkevät itse, mutta 11-17-vuotiaiden tilanne on vielä auki. Alaikäiset eivät voi saada kirjautumiseen vaadittavia pankkitunnuksia - sähköisellä henkilökortilla voi tunnistautua, ja sen voi saada myös alaikäinen, mutta on maksullinen.

90§: Suoran valinnan palvelujen kehittämiseksi toteutetaan pilotointi vuosina 2018–2019.

- Hyvä, että ensin pilotoidaan. Pilotoinnissa hyvä huomioida, että kokeillaan riittävän erilaisilla alueilla ja mukaan otetaan aidosti koko se palveluvalikko, joka suoran valinnan palveluiden piiriin on tuoda. Nyt esim. osa sote-kokeiluista on toteutettu melko kapealla palveluvalikolla, eli eivät ehkä aidosti tuo kokemuksia mallista.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- 1. Sote-keskusten vastuulle ehdotettuihin tehtäväkokonaisuuksiin, ns. suoran valinnan palveluihin, on lisättävä terveydenhuoltolain 27 § mukainen mielenterveystyö soveltuvin osin. §18
Psykologin vo-palvelua tulee olla sekä sote-keskuksessa (suora valinta) perushenkilöstön tuottamana että palvelusetelillä saatavana (esim. psykologin interventiot, neuropsykologinen tutkimus).
18§: Sosiaali ja terveyskeskuksessa tuotettavia sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palvelut:
- Tähän listaan on sisällyttävä mahdollisuus psykologin tekemään arviointiin, psykologin antamaan hoitoon sekä psykologin konsultaatioon moniammatillisessa sote-keskuksen työryhmässä. Lakiperusteena Terveydenhuoltolain 27 § Mielenterveystyö. Erilaiset elämänkriisit ja lievät mielenterveyden pulmat ovat keskeinen hyvinvointia vaarantava tekijä, ja hoitamattomana pulmat suurenevat ja aiheuttavat suurempaa inhimillistä kärsimystä ja suurempia taloudellisia kuluja. Merkittävin työkyvyttömyyseläkkeiden syy.
* Fysioterapeuttien suoravastaanottoinnasta on jo nyt valtakunnallisesti kokemuksia kymmeniltä terveysasemilta, ja henkilöstö + asiakkaat ovat olleet hyvin tyytyväisiä: menettely säästää lääkäriaikoja ja vähentää läheteitä. Perusteltua olettaa, että vastaava toimisi hyvin myös psykologien kohdalla.
* Epämääräinen muotoilu ”muiden kuin yleislääketieteen alaan kuuluvien terveydenhuollon ammattihenkilöiden konsultaatiota ja vastaanottopalveluja” ei ole missään tapauksessa riittävä, vaan psykologit on mainittava eksplisiittisesti.

- 2. Maakunnan liikelaitoksessa tulee olla psykologin osaaminen mukana palveluseteliprosessissa sekä suunnittelutasolla että yksilökohtaisessa arviointityössä erityisesti psyykkisen tuen tarpeen arvioinnin osalta.
37§: Maakunnan liikelaitoksella on oltava yksi tai useampi sosiaalityöntekijöistä, muista sosiaalihuollon ammattihenkilöistä ja tarpeen mukaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä muodostettu ryhmä, joka työskentelee maakunnan alueella sosiaali- ja terveyskeskusten yhteydessä. Ryhmän tehtävänä on antaa sosiaalihuollon konsultaatiopalveluja sosiaali- ja terveyskeskukselle, arvioida tarvittaessa sosiaali- ja terveyskeskuksen asiakkaiden palvelutarvetta maakunnan liikelaitoksen tuotantovastuulla oleviin muihin kuin suoran valinnan palveluihin ja ohjata asiakkaat tarvittaessa maakunnan liikelaitoksen palveluihin.
- Hyvä, että määritelly liikelaitokseen vakiona em. työryhmä. Määrittely ”tarpeen mukaan” poistettava terveydenhuollon ammattihenkilöiden edestä, jotta ryhmässä todella on myös terveydenhuollon edustus, mikä on välttämätöntä kokonaisvaltaisen palvelutarpeen arvion mahdollistamiseksi.
- Ehdottomasti liikelaitoksen käytössä tulee olla myös psykologi, jota muut ammattilaiset voivat konsultoida ja jonka erityisosaamista on nimenomaan asiakkaiden psyykkisen tuen tarpeen arviointi.